"दोषस्थिरत्वात् ग्रथनाच्च" सुश्रुतः। "ग्रथनञ्च विदर्भेषु संपुटोरोधनं तथा। योगः पञ्चैव इत्येते विन्यासाः षट्सु कर्म्मसु"। "मन्त्रेणान्तरितान् कृत्वा साध्यवर्णान् यथाविधि। ग्रथनं तद्विजानीयात् प्रशस्तं शान्तिकर्म्मणि" २तन्त्रसारोक्ते "मन्त्रेणान्तरितसाध्यवर्णविन्यासभेदे च।

ग्रथित त्रि॰ ग्रन्थ–संदर्भे क्त नलोपः। सूत्रादिना कृतसन्दर्भे माल्यादौ "पर्य्यायग्रथिताच्चसूत्रवलयाः" पबो॰। "अथास्य रत्नग्रथितोत्तरीयम्" "कुसुमैर्ग्रथितामर्थिभिः" (स्रजम्) रघुः। "तच्छ्लोककूटमद्यापि ग्रथितं सुदृढं सुने" भा॰आ॰ १अ॰। "वर्णैः कतिपयैरेव ग्रथितस्य स्वरैरिव" माघः। २क्रान्ते ३हिंसिते च मेदि॰।

ग्रथिन् त्रि॰ग्रन्थ–णि॰इनि किच्च नलोपः। जल्पके। "न्यक्कृतन् ग्रथिनो मृध्रवाचः" ऋ॰ ७।६।३। "ग्रथिनो जल्पकान्" भा॰।

ग्रथुन पु॰ ग्रन्थ–बा॰ नङ्। स्तवके। "शलाटु नीलमित्युक्तं ग्रथुः स्तवक उच्यते। कपुष्टिकाभितः केशाः मूर्द्ध्नि पश्चात् कपुष्टिका" भट्टनारायणधृतवाक्यम् "पश्चात् पतिरवस्थाय युग्मन्तमौडुम्बरं शलाटुग्रथुमावध्नाति" गोभिलगृह्यम्।

ग्रन्थ संदर्भे वा चु॰उभ॰पक्षे क्या॰ प॰सक॰सेट्। ग्रन्थयति–ते ग्रथ्नाति ग्रजग्रन्थत् ग्रग्रन्थीत्। ग्रन्थयामास बभूव चकार चक्रे। जग्रन्थ जग्रथतुः–जग्रन्थतुः। जग्रन्थिथ जग्रथिथ इत्येके। अस्य कविकल्पद्रुमे पा॰ गणे च परस्मैपदिष्वेव क्र्यादिकस्य पाठः। णिचि तु उभयपदिता। भारद्वाजीयास्तु पठन्ति "णिग्रन्थिग्रन्थिग्रन्थ्रूणात्मनेपदाकर्मकाणामात्मनेपदेषूपसंख्यानम्" ग्रन्थि ग्रन्थ्रोराष्ट्रीयत्वात् णिजभावपक्षे ग्रहणम्। ग्रन्थति ग्रन्थम्। ग्रन्थति मेखलान्देवदत्तः। ग्रन्थते ग्रन्थः। ग्रग्रन्थिष्ट। ग्रन्थते। ग्रग्रन्थिष्ट। इति भारद्वाजीय मते आत्म॰। तेनोभयपदता। सि॰कौ॰पक्षे भ्वा॰दित्वमपि तेन ग्रन्थति इत्याहि क्र्यादिकयोस्तु ग्रथ्नीते। ग्रथ्नीते सि॰कौ॰। एतच्च कर्म कर्त्तरि न तु कर्त्तरि इत्यन्ये

उद्+उत्तोल्य ग्रथने। "केशपक्षान् उद्ग्रथ्नतेतरान्" आश्व॰श्रौ॰१०।८।८ "लताप्रतानोद्ग्रथितैः स केशैः" रघुः। "माल्यानि तस्योद्ग्रथितानि पट्टैः" भा॰ व॰ ११२ अ॰ "कर्म्माशयं ग्रथितमुद्ग्रथयन्ति सन्तः" भाग॰ ४।२१।२७।

ग्रन्थ पु॰ ग्रन्थ–सन्दर्भे भावे घञ्। १गुम्फने। कर्म्मणि घञ्। २शास्त्रे "ग्रन्थग्रन्थिरिह क्वचित् क्वचिदपि न्यासि प्रयत्नान्मया" नैष॰। "ग्रन्थग्रन्थि तदा चित्रं मुनिर्गूढं कुतूहलात्" भा॰ आ॰ १अ॰। ३धने ४द्वात्रिंशद्वर्णमितानुष्टुप् छन्दस्के श्लोके हेम॰।

ग्रन्थकार स्त्री ग्रन्थं करोति अण् उप॰ स॰। ग्रन्थकारके (शाकल्यम्) "तस्माद् भगवांस्तुष्टो ग्रन्थकारो भविष्यति" भा॰ आनु॰ ३८४ अ॰। कृ–क्विप् ६त॰। ग्रन्थकृदप्यत्र। "ग्रन्थकृल्लोकविख्यातो भवितास्यजरामरः" भा॰ आनु॰ १४अ॰। "ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय समुचितेष्टदेवतां ग्रन्थकृत् परामृशति" काव्यप्र॰। टच्। ग्रन्थकर्त्तृ एवुल् ग्रन्थकारक अत्रार्थे त्रि॰। टचि स्त्रियां ङीप्।

ग्रन्थकुटी स्त्री ग्रन्थस्य कुटीव। लेख्यस्थाने त्रिका॰।

ग्रन्थन न॰ ग्रन्थ–भावे ल्युट्। (गाँथा) सन्दर्भे गुम्फने हेमच॰। चु॰ ग्रन्थ–युच्। ग्रन्थनाऽप्यत्र स्त्री।

ग्रन्थसन्धि पु॰ ६त॰। ग्रन्थस्य सन्धौ। तन्नामानि च कतिचित् त्रिका॰पठितानि। "सर्गो वर्गः परिच्छेदोद्घाताध्यायाङ्कसंग्रहाः। उच्छ्वासः परिवर्त्तश्च पटलः काण्डमस्त्रियाम्। स्थानं प्रकरणं पर्व्वाङ्गिकञ्च ग्रन्थसन्धयः"। उपक्रमे गुत्सादीयुक्तेः अन्यदपि ग्रन्थसन्धिनाम भवतीति सूचितम्। तेन कुसुमाञ्जलौ स्तवकः, काव्यप्र॰उल्लासः,। वेदे प्रपाठकब्राह्मणानुवाकादयः।

ग्रन्थि पु॰ ग्रन्थ–संदर्भे भावे करणादौ वा यथायथं सर्व्वधातुभ्य, इन् नित्स्वरः, "खनिकषग्रन्थ्यसीत्यादिना इर्वा स्वरे भेदः। १वंशादिपर्व्वणि (गाँट) अमरः। २काण्डसन्धौ ३भङ्गुरतायाम् ४हितावलग्नां ५पिण्डालौ राजनि॰। ६बन्धने ७रोगभेदे मेदि॰। ८मायापाशे "भिद्यते हृदयग्रन्थिश्छिद्यन्ते सर्व्वसंशयाः" तैत्ति॰ उप॰। ग्रथि–कौटिल्ये भावे इन्। ९कौटिल्ये। कर्त्तरि इन्। १०ग्रन्थिपर्णवृक्षे मेदि॰। रोगभेद निदानादि सुश्रुते दर्शितं यथा "अथातो ग्रन्थ्यपच्यर्बुदगलगण्डानां निदानं व्याख्यास्यामः। वातादयो मांसमसृक्प्रदुष्टाः सन्दूष्य मेदश्च कफानुविद्धम्। वृत्तोन्नतं विग्रथितन्तु शोफं कुर्व्वन्त्यतोऽयन्ग्रन्थिरिति प्रदिष्टः। आयस्यते व्यथत्र एति तोदं प्रत्यस्यते क्लथत एति भेदम्। कृष्णोऽरुदुर्व्वस्तिरिवातपन्नः भिन्नः स्रवञ्जानिलजोऽसुमच्छम। दन्दह्यते धूयति चातिमात्रं पापच्यते प्रज्वलतीव चापि। रक्तः सपीतोऽप्यथ वापि पित्ताद्भिन्नः स्रवेदुष्णमतीव चारुम्। शीतो